

परिवर्तन गाउँपालिकाको
द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि,
२०७९

(गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित मिति : २०७९/१२/२२)

परिवर्तन गाउँपालिका
पुतलाचौर, रोल्पा

२०७९

परिवर्तन गाउँपालिकाको द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित मिति : २०७९/१२/२२

प्रस्तावना:

निरन्तरको राजनैतिक अस्थिरताका साथै सदियौं देखिको धार्मिक अन्धविश्वास र कुरुतीका कारण सिर्जित छुवाछुत, जातिय विभेद, आर्थिक असमानता, सामाजिक असमाञ्जस्यता, पिछडापन, वर्गीय र क्षेत्रिय विभेद जस्ता समस्याहरुको समूल अन्त्य गरी मुलुकको समाजिक, सांस्कृतिक र राजनैतिक परिवर्तनका साथै आर्थिक विकाश र समृद्धीको बृहत लक्ष्य हासिल गर्ने महान उदेश्यका साथ रोल्पा जिल्लाबाट मिति २०५२ साल फाल्गुण १ गतेबाट शुभारम्भ भई समग्र मुलुकमा नै फैलिएको १० वर्षीय माओवादी जनयुद्धका साथै २५० वर्ष देखि निरन्तर शासन गरिरहेको कुलिन, एकतन्त्रिय र जहानिया र निरंकुश शासन व्यवस्थाको अवशेषको रुपमा रहेको राजतन्त्रको अन्त्य गरी लोकतान्त्रिका शासन व्यवस्थाको पुर्नस्थापनाको निमित्त भएको २०६२/०६३ को जनआन्दोलनका क्रममा भएको घाइते, अपाङ्ग, वेपत्ता तथा शहिद परिवारका सदस्यहरुलाई आर्थिक सहयोग मार्फत विभिन्न उत्पादनशिल उद्यम तथा व्यवसायहरुमा सहभागी गराई जीवन उत्थान र आत्मनिर्भर बनाउन वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ ले प्रत्यायोजित अधिकारको प्रयोग गरी गाउँ कार्यपालिकाको मिति २०७९/१२/२२ को बैठकबाट यो परिवर्तन गाउँपालिकाको द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि २०७९ स्वीकृत गरी जारी गरिएको छ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यो कार्यविधिको नाम “द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९” रहेकोछ।

(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा -

(क) “अध्यक्ष” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाका अध्यक्ष सम्भन्नुपर्दछ।

(ख) “उपाध्यक्ष” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष सम्भन्नुपर्दछ।

(ग) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्भन्नुपर्छ।

(घ) “स्थानीय तह” भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिका सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले जिल्ला सभालाई समेत जनाउँदछ।

(ङ) “पालिका” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिका सम्भन्नुपर्दछ।

(च) “कार्यपालिका” भन्नाले परिवर्तन गाउँ कार्यपालिकालाई सम्भन्नुपर्छ।

(छ) “गाउँ सभा” भन्नाले नेपालको संविधान-२०७२ को धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा सम्भन्नुपर्दछ।

(ज) “वडा” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको वडा सम्भन्नुपर्दछ।

(झ) “वडा अध्यक्ष” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको वडा अध्यक्ष सम्भन्नुपर्दछ।

- (ब) “बडा सचिव” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको बडा कार्यालयको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कामकाज गर्न तोकिएको बडासचिव सम्झनुपर्दछ ।
- (ट) “बडा समिति” भन्नाले नेपालको संविधान-२०७२ को धारा २२२ को उपधारा (४) बमोजिमको बडा समिति सम्झनुपर्दछ ।
- (ठ) “पदाधिकारी” भन्नाले गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, बडा अध्यक्ष तथा कार्यपालिका अन्य सदस्य सम्झनुपर्दछ ।
- (ड) “कार्यविधि” भन्नाले परिवर्तन गाउँपालिकाको “द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९” सम्झनु पर्दछ ।
- (ढ) “ऐन” भन्नाले स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ण) “कानून” भन्नाले संघिय कानून, प्रदेश कानून र स्थानिय कानूनहरूलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (त) “द्वन्द्व पिडित परिवार” भन्नाले १० वर्षे माओवादी जनयुद्ध तथा ०६२/०६३ को जनआन्दोलनको क्रममा भएका शहिद,वेपत्ता, अपाङ्ग, घाइते परिवारलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (थ) “समिति” भन्नाले कार्यविधिको दफा १४ बमोजिम गठन हुने द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समिति लाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ध) “संयोजक” भन्नाले द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समितिको संयोजक सम्झनुपर्दछ ।
- (न) “सदस्य” भन्नाले द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समितिको सदस्य सम्झनुपर्दछ ।
- (प) “उद्यमी” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमसँग सम्बन्धीत उद्यमी वा व्यवसायीलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (फ) “कृषक” भन्नाले कृषि वा कृषि क्षेत्रमा संलग्न कृषक, उद्यमी र व्यवसायी भन्ने बुझाउँदछ ।
- (भ) “कृषि वा कृषि क्षेत्र” भन्नाले जीवन धान्न र विकास/वृद्धिका लागि आवश्यक खाना, रेशा, जैविक उर्जा जिडिवुटि र अन्य वस्तु उत्पादन गर्न प्रयोग गरीने विरुवा, पशुपन्छि, माछा समेत र हुसी/च्याउ जातको खेती वा पालन र प्रकानन सम्बन्धि कार्य वा क्षेत्र भन्ने बुझाउँदछ । यसमा उत्पादन गर्नका लागि आवश्यक कृषि सामग्री, सिंचाई, यन्त्र र उपकरण, प्राविधिक सेवा टेवा र उत्पादित वस्तुहरूको भण्डारण र विक्रि वितरणको व्यवस्थापन समेत पर्दछन् ।
- (म) “शाखा” भन्नाले गाउँकार्यपालिका अन्तर्गतको विषयगत शाखा, ईकाईलाई सम्झनुपर्दछ । यस शब्दले संविधान बमोजिम गाउँपालिकालाई तोकिएको कार्यसम्पादन गर्नका लागि नगर कार्यपालिका अन्तर्गत रहने लघुउद्यमी, सहकारी, कृषि, पशुविकास वा अन्य विषयगत शाखा वा इकाईलाई समेत सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद दुई

३. यस कार्य विधीको उद्देश्य देहाय बमोजिमका रहेका छन् :

- (१) परिवर्तन गाउँपालिका भित्र रहेका द्वन्द्वबाट प्रभावित परिवारको उत्थानको लागि उपयुक्त उत्पादनमूलक उद्यम तथा क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता पहिचान गर्ने,
- (२) परिवर्तन गाउँपालिका भित्र रहेका द्वन्द्व प्रभावित पिडित परिवारलाई स्वरोजगारबाट आत्मनिर्भर बनाएर पालिकाको उत्पादन बढाउनको लागि द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरूलाई कृषि तथा पशुपालन उद्यम तथा अन्य उत्पादनमूलक उद्यम, व्यवसाय गर्नको लागि प्रेरित गर्ने,
- (३) गाउँपालिकामा रहेका द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरूलाई वितरण गरिने अनुदानलाई व्यवस्थीत गर्ने ।

- (४) द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई उत्पादनमूलक कार्यमा संलग्न गराएर गाउँपालिकाको उत्पादन बढाई गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउने,
- (५) गाउँपालिकामा कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नयाँ प्रविधी अवलम्बन गरि गराई उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिका लागि व्यवसायिक लघुउद्यम,सहकारी कृषि उपजहरूको उत्पादन गर्न द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई सहयोग गर्ने,
- (६) गाउँपालिकामा विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी, विकास साभेदार, वित्तीय संस्था, सहकारी तथा निजी क्षेत्रबाट संचालन हुने द्वन्द प्रभावित परिवार लक्षित कृषि विकास कार्यक्रम, पशुपालन विकास कार्यक्रम, उद्यमशिलता तथा व्यसाय लक्षित कार्यक्रम, अनुदान तथा सहायता कार्यक्रमहरूलाई दोहोरो नपर्ने गरी एकिकृत रुपमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न स्थानिय सरकारलाई सहयोग पुऱ्याउने

४. उद्देश्य प्राप्तिका लागि गरिने नीति र रणनीति

- (१) गाउँपालिकामा रहेका द्वन्द प्रभावित परिवारहरूको विस्तृत तथ्याङ्कको अभिलेखिकरण तथा अध्यावधिक गर्दै गाउँपालिकामा उत्पादनमूलक उद्यममा वा व्यवसायमा संलग्न र सहभागी हुन इच्छा गरेका द्वन्द प्रभावित परिवारहरूको पहिचान गरिनेछ ।
- (२) गाउँपालिकाको उत्पादन बढाउनका तथा द्वन्द प्रभावित परिवारहरूको उत्थानका लागि उपयुक्त हुने स्वरोजगारमूलक उद्यमी ,सहकारी ,कृषी वा कृषी क्षेत्र लगायत अन्य प्राकृतिक वातावरण र सामाजिक-साँस्कृति वातावरणमा नकरात्मक असर नपर्ने प्रकारको स्थानीय उत्पादनमूलक क्षेत्रहरू, पर्यटन व्यवसाय, सेवा क्षेत्रको व्यवसाय, र अन्य व्यवसायिक क्षेत्रहरूको पहिचान गरिनेछ ।
- (३) द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई स्वरोजगार बनाउनका लागि गाउँपालिकामा अभिमुखिकरण कार्यक्रम गर्ने, क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम गर्ने र स्वरोजगार बन्न चाहाना राखेको द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई कृषी वा कृषी क्षेत्र, आदिवासी ज्ञान र सिपका क्षेत्र, रैथाने उत्पादन र प्रजाती संरक्षण हुने क्षेत्रहरूका साथै अन्य उत्पादनमूलक क्षेत्र, व्यवसायहरूको पहिचानका लागि सहजीकरण गरिनेछ ।
- (४) गाउँपालिकामा द्वन्द प्रभावित परिवारको जिविकोपार्जन तथा जिवनस्तर समृद्ध पार्नको लागि उत्पादनमूलक क्षेत्रमा उद्यम गर्न, सेवामूलक व्यवसा गर्न, व्यापार व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि इच्छा गरेका द्वन्द प्रभावित परिवारलाई सापटी सहायता रकम पालिकाको क्षमता बमोजिम उपलब्ध गराउनेछ ।
- (५) द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत पालिकाबाट सापटी सहायता रकम लिएर द्वन्द प्रभावित परिवारले आफ्नो प्रस्तावना बमोजिमको उत्पादनमूलक व्यवसाय वा उद्यम, सेवामूलक व्यवसाय, व्यापार व्यवसाय दुई बर्ष वा सो भन्दा बढी बर्ष निरन्तरता दिएका द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीलाई उद्यम वा व्यवसायको थप विकास गर्न वा निरन्तरताको लागि सापटी सहायता रकम अनुदानमा परिणत गरिनेछ ।
- (६) द्वन्द प्रभावित परिवारहरूले समुह निर्माण गरेर सामुहिक उत्पादनका लागि प्रस्तावना गरेमा त्यस्ता सामुहिक फार्म, संस्थालाई प्राथमिकतामा राखेर सापटी सहायता रकम उपलब्ध गरिनेछ ।

७. गाउँपालिकामा द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई उत्पादकत्व तथा उद्यम क्षेत्रमा प्रत्यक्ष जोड्न आवाश्यक नीतिगत व्यवस्था गरी उपयुक्त रणनीतिहरूको तर्जुमा गरिनेछ ।

परिच्छेद-३

द्वन्द प्रभावित परिवारको अवस्था पहिचान र सहकार्य सम्बन्धी

५. द्वन्द प्रभावित परिवारको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने र अभिलेखिकरण गर्ने:

- (१) गाउँपालिकामा द्वन्द प्रभावित परिवारहरूको जनसंख्या, लिङ्ग, जातजाति, भाषा, धर्म, शैक्षिक अवस्था, उद्यमशिलताको अनुभव, आर्थिक अवस्था, अपाङ्गता, पेशा व्यवसाय तथा उद्यमशिलता जस्ता आदि विषयमा अनुसूची -५ बमोजिम तथ्याङ्क वडा कार्यालयले संकलन गरी राखिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम संकलन गरिएको सुचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्याङ्कको अध्यावधिक, अभिलेखिका एवं व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- (३) गाउँपालिकाको द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायका क्षेत्रमा लागेका द्वन्द प्रभावित परिवारहरू वा लाग्न चाहेका द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई सहकार्यका लागि आह्वान गरिनेछ ।
- (४) गाउँपालिकासँग सहकार्य गरी उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय क्षेत्रमा लागेका द्वन्द प्रभावित परिवारहरूको प्रगती विवरणको अध्यावधिक गर्ने, अभिलेखिकरण गर्ने गरिनेछ । गाउँपालिकासँग हातेमालो गर्दै उत्पादन तथा उद्यमशील क्षेत्रमा लागेका द्वन्द प्रभावित परिवार वा व्यक्तिलाई सम्मान प्रदान गरिनेछ ।
- (६) गाउँपालिकामा उपलब्ध उत्पादनमूलक क्षेत्रहरू, व्यवसायीक क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता पहिचान गर्दै द्वन्द प्रभावित परिवारहरूसँग समितिले सहकार्य गर्नेछ ।

६. गाउँपालिकामा उपलब्ध उत्पादनमूलक क्षेत्रहरू एवं व्यवसायीक क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता पहिचान गर्ने

- (क) गाउँपालिकाको दिगो विकास तथा कृषि वा कृषि क्षेत्र, पालिकामा सम्भाव्य अन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरता बढाउनको लागि पालिकामा उपलब्ध उत्पादनमूलक क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता पहिचान गरिनेछ ।
- (ख) गाउँपालिका भित्रका उत्पादनमूलक क्षेत्रहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने र अभिलेखिकरण गरिनेछ ।
- (ग) गाउँपालिका भित्रका व्यवसायीक क्षेत्रहरूको पहिचान, अभिलेखिकरण र अध्यावधिक गरिनेछ ।
- (घ) द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई उत्पादनमूलक एवं व्यवसायमूलक क्षेत्रहरूको बारेमा सचेतनाका कार्यक्रमहरू, अभिमुखिकरणका कार्यक्रमहरू, इच्छुक द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई विज्ञहरूसँगको परामर्श गर्ने गोष्ठीहरू आदि कार्यक्रमहरू गर्नेछ ।

७. गाउँपालिकाले बार्षिक रुपमा द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई स्वरोजगार बनाई आत्मनिर्भर बनाउनका लागि द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको लागि बजेटको व्यवस्था गर्नेछ ।

परिच्छेद-४

उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायको प्राथमिकता

८. उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायमा द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरूको सहभागिता बढाई सहकार्य गर्नको लागि देहाय बमोजिमको उत्पादनमूलक क्षेत्र वा व्यवसायहरूको प्राथमिकरण हुनेछ ।
- (१) उत्पादनमूलक उद्यममा द्वन्द्व प्रभावित परिवार सहभागिताको व्यवस्था गर्दा कृषि तथा पशुपालन वा कृषी क्षेत्र, स्थानिय रैथाने/आदिवासी ज्ञानमा आधारित उत्पादन उद्यमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
  - (२) उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायमा पालिकाको प्राकृतिक वातावरण र ऐतिहासिक, सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरणमा नकरात्मक असर नपार्ने प्रकृतिका उत्पादनका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ
  - (३) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको लागि सेवामूलक व्यवसाय वा व्यापार व्यवसायका क्षेत्रमा पनि गाउँपालिकाले सहकार्य गर्न सक्नेछ ।
  - (४) उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायमा युवाहरूलाई सापटी सहायता रकम वा अनुदान प्रदान गरी द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरूलाई स्वरोजगार बनाउको लागि समितिले पालिकाको आवश्यकताका र संभावनाका आधारमा क्षेत्रहरू निर्धारण गर्न सक्नेछ ।
९. सापटी सहायता रकम पाउनका लागि आवश्यक योग्यता : सापटी सहायता रकम प्राप्त गर्नका लागि देहायको योग्यता हुन आवश्यक छ ।
- (क) द्वन्द्व प्रभावित परिवार वा द्वन्द्व प्रभावित परिवारको सदस्य भएको
  - (ख) गाउँपालिकामा स्थायी बसोबास भएको
  - (ग) परियोजना प्रस्तावमा लेखिए बमोजिमको उद्यम वा पेशा वा व्यवसायप्रति रुची भएको
  - (घ) परियोजना प्रस्तावमा प्रस्ताव गरिएको उद्यम वा व्यवसायको ज्ञान र सिप भएको
  - (ङ) गाउँपालिकाबाट प्रदत्त गरिएको कुनै पनि खालको अनुदानबाट लाभान्वित नभएको
  - (च) दफा २१ बमोजिम समितिले अनुदान प्रक्रियाबाट हटाएको ३ वर्ष पूरा भएको

परिच्छेद-५

सापटी सहायता र अनुदानको व्यवस्था

१०. उत्पादनमूलक उद्यम तथा व्यवसायिक कार्यमा द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता र सहकार्यका लागि गाउँपालिकाले द्वन्द्व प्रभावित परिवार वा द्वन्द्व प्रभावित परिवारका सदस्यलाई उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायका लागि 'सापटी सहायता' रकम दिन सक्ने :
- (१) उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायका लागि द्वन्द्व प्रभावित परिवार वा द्वन्द्व प्रभावित परिवारको सदस्यले गाउँपालिकाको प्राथमिकतामा परेका उत्पादन वा व्यवसायका क्षेत्रमा "सापटी सहायता" रकम प्राप्त गर्नका लागि देहाय बमोजिमको कागजपत्रहरू समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने छ ।
  - (क) अनुसूची १ को ढाँचामा निवेदन ।
  - (ख) अनुसूची २ को ढाँचामा विस्तृत परियोजना प्रस्ताव ।
  - (ग) सहभागिताको लागि सम्बन्धीत वडाको सिफारिस ।
  - (घ) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
  - (ङ) द्वन्द्व प्रभावित परिवार भएको प्रमाण वा निस्साको प्रतिलिपि ।
  - (च) जग्गा धनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि
  - (छ) वडा अध्यक्षको रोहवरमा वडा सचिवको काम तामेलीमा तीन जना साक्षीसहितको सर्जमिन मुचुल्का

- (ज) प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक पर्ने अन्य कागजातहरु पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम परेका निवेदन उपर समितिको बैठकले द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायी छनौट गर्न सक्नेछ ।
  - (३) गाउँपालिकाको 'सापटी सहायता' प्रयोजनको लागि द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायी छनौट गर्नका लागि समितिले प्रस्तावनाको मुल्याङ्कन गर्नका लागि आवश्यकता अनुसार विज्ञ व्यक्ति वा परामर्शदाता संस्थाको सहयोग लिन सक्नेछ ।
  - (४) छनौट भएका युवा उद्यमी वा व्यवसायीलाई अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा समितिले करार सम्झौता गरेर सापटी सहायता रकम कुनै करकट्टी विना एकमुष्ट सापटी सहायता दुई किस्तामा उपलब्ध गराउनेछ ।
  - (५) समितिले व्यक्तिगत रूपमा उपलब्ध गराउने सापटी सहायता रकमको न्युनतम र अधिकतम रकम तोक्न सक्नेछ, र समुह बनाएर आएका सामूहिक द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीहरूलाई परियोजना प्रस्ताव हेरेर तीन देखि पाँच गुणा बढी सापटी सहायता रकम उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

११) प्रगति विवरण बुझाउनुपर्ने:

- (१) गाउँपालिकाबाट द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरग उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसायका लागि सापटी सहायता रकम लिएका द्वन्द प्रभावित परिवार व्यवसायी वा उद्यमीले वार्षिक रूपमा अनुसूची ४ को ढाँचामा प्रगती विवरण प्रत्येक छ/छ महिनामा बुझाउनुपर्नेछ ।
- (२) द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले बुझाएको प्रगती विवरणको अनुगमन र मुल्याङ्कन समितिले गराउनेछ ।
- (३) यस कार्यविधिको दफा १२ बमोजिम सापटी सहायता रकम फिर्ता गरेमा वा दफा १३ बमोजिम अनुदानमा परिणत भएमा तीन वर्ष सम्म आफ्नो उद्यम वा व्यवसायको बारेमा वर्तमान सुचना समिति वा पालिका समक्ष दिनुपर्नेछ ।

१२) सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नुपर्ने:

- (१) व्यवसायी वा उद्यमीले द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय गर्नको लागि लिएको सापटी सहायताको रकम दुई वर्षपछि सापटी लिएको रकम बराबरको रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ । तर, द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले जुन उद्देश्यका लागि सापटी सहायता रकम प्राप्त गरेको हो सो उद्यम वा व्यवसाय नगरेमा वा निरन्तरता नदिएमा तुरुन्तै सापटी सहायता बापतको रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
- (२) समितिले द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले लिखित अनुरोध गरेमा समितिले जाँचबुझ गरी आवश्यकता देखेमा व्यवसायी वा उद्यमीलाई एक वर्ष भित्रमा दुई किस्तामा विभाजन गरी द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नको लागि सहजीकरण गर्न सक्नेछ ।
- (३) द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमीले लिएको सापटी सहायता रकम कार्यविधि बमोजिम तोकिएको समयमा बुझाउने द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले व्याज बुझाउनुपर्ने छैन ।
- (४) द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तर्गत प्राप्त गरेका सापटी सहायता रकम कार्यविधिको दफा १० को उपदफा (४) बमोजिम करार सम्झौताको शर्त बमोजिम खर्च नगरेमा उल्लेखित रकम असुल उपर गर्ने वा नगर्ने भन्ने सम्बन्धमा समितिको सिफारिसमा गाउँकार्यपालिकाबाट अन्तिम निर्णय गरिनेछ ।

(५) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले प्राप्त गरेको सापटी सहायता रकम दफा १३ बमोजिम समितिले अनुदानमा परिणत गरेमा सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछैन ।

१३. सापटी सहायता रकमलाई अनुदानमा परिणत गर्न सकिने वा अन्य कुनै निर्णय लिइनेछ :

- (१) समितिले द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादनमूलक उद्यमका लागि द्वन्द्व प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीलाई प्रदान गरेको सापटी सहायता रकमबाट उद्देश्य बमोजिमको उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय निरन्तर सञ्चालनमा रहेको, उत्पादनमा योगदान दिएको, गाउँपालिकाको प्राथमिकतामा परेको उत्पादन भएको अवस्थामा द्वन्द्व प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीले बुझाएको प्रगती प्रतिवेदन, गाउँपालिकाको अनुगमन समिति वा गाउँपालिकाको सम्बन्धित विषय शाखा वा विभागको प्रतिवेदन वा विज्ञ परामर्शदाताको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समेत प्रगती देखिएका द्वन्द्व प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीलाई सापटी सहायता रकम प्राप्त गरेको मितिबाट दुई वर्ष पछि सापटी सहायता रकमलाई अनुदानमा परिणत गर्न सकिनेछ ।
- (२) परियोजना कार्यन्वयनको क्रममा भवितव्य वा अन्य कुनै काबू बाहिरको परिस्थिति परेमा
  - (क) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उद्यमी वा व्यवसायीले प्राप्त गरेको सापटी सहायता रकम दफा १० को उपदफा (४) बमोजिम खर्च भएको अवस्थामा कुनै भवितव्य परी वा काबू बाहिरको परिस्थितिबाट सम्भौता अनुरूपको परिणाम प्राप्त हुन सक्ने अवस्था नभएमा सोको जनाउ १५ दिन भित्र समिति समक्ष निवेदन माफत दिनुपर्नेछ ।
  - (ख) खण्ड (क) बमोजिम निवेदन प्राप्त पश्चात् स्थलगत निरीक्षणका लागि समितिले कुनै सदस्य खटाउन सक्नेछ र उक्त सदस्यले कम्तीमा १५ दिन भित्र निरीक्षण प्रतिवेदन समितिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
  - (ग) खण्ड (ख) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा उक्त परियोजन र उपलब्ध रकमको सम्बन्धमा समितिबाट उपर्युक्त निर्णय लिनेछ ।
- (३) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत लिएको सापटी सहायता रकम अनुदानमा परिणत गर्ने वा नगर्ने अधिकार गाउँकार्यपालिकामा निहित रहनेछ ।

परिच्छेद-६

द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समिति

१४. द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समितिको गठन :

- (१) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि पालिका तहमा देहाय बमोजिमको समिति गठन गरिनेछ ।
  - (क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष - संयोजक
  - (ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
  - (ग) संयोजक, आर्थिक विकास समिति - सदस्य
  - (ङ) संयोजक सामाजिक विकास समिति - सदस्य
  - (घ) वडा अध्यक्षहरुमध्येबाट कार्यपालिकाले तोकेको २ जना वडा अध्यक्ष - सदस्य
  - (घ) पालिकाका द्वन्द्व प्रभावित परिवारका उद्यमी/व्यवसायी मध्येबाट कार्यपालिकाले मनोनित गरेको एकजना महिला सहित २ जना - सदस्य

१५. मनोनित सदस्यको योग्यता :

- (१) देहायको योग्यता पुगेको द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समन्वय समितिमा मनोनयनका लागि योग्य हुनेछ :
- (क) २० वर्ष उमेर पुरा भएको
- (ख) लेखपढ गर्न सक्ने
- (ग) उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय क्षेत्रमा कम्तिमा २ वर्षको अनुभव भएको ।
- (घ) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोग नलागेको
- (ङ) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोग लागेको व्यक्ति भए सो अभियोगबाट सफाई पाएको तीन वर्ष पुरा भएको ।
- (च) सरकारी सम्पत्ती हिनामिना नगरेको

१६. समितिका पदाधीकारी तथा सदस्यको पदावधि :

- (१) समितिका मनोनित सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।
- (२) मनोनित सदस्यको पदावधि एक कार्यकालका लागि थप गर्न सकिनेछ ।

१७. मनोनित सदस्यको पद रिक्त हुने: (१) देहायको अवस्थामा मनोनित सदस्यको पद रिक्त भएको मानिनेछ :

- (क) पदबाट राजीनामा दिएमा
- (ख) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोग प्रमाणित भएमा ।
- (ग) पदीय आचरण विपरित काम गरेमा
- (घ) मृत्यु भएमा।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड ग बमोजिमको पदबाट हटाउने कारवाही गर्नु अघि निजलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिइनेछ ।
- (३) समितिले कुनै पद रिक्त भएमा बाँकी अवधिको लागि क्षेत्रगत प्रतिनिधित्व कायम गरी नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

१८. समितिको काम कर्तव्य र अधिकार: (१) समितिको काम कर्तव्य र अधिकार अन्यथा उल्लेख भए अतिरिक्त देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) स्थानीय तहमा रहेका द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरुको अभिलेखिकरण गर्ने, विवरण अध्यावधिक गर्ने तथा स्वरोजगार बन्नको लागि द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरुको रुचीको क्षेत्रको पहिचान पहिचान गरी द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको लागि योग्य व्यवसायी वा उद्यमी छनौटको लागि गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।
- (ख) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रमको लागि द्वन्द्व प्रभावित परिवारहरुलाई अभिमुखिकरण प्रशिक्षण गोष्ठी गर्ने तथा पालिकामा आफ्नो रुचीको उत्पादनमूलक क्षेत्रहरु वा व्यवसायका क्षेत्रहरुको पहिचान गर्नको लागि सहयोग गर्ने ।
- (ग) द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादनमूलक क्षेत्र वा व्यवसायमा लागेका वा चाहाना राखेका द्वन्द्व प्रभावित परिवारका उद्यमी, व्यवसायीहरुलाई सापटी सहायताको लागि प्रस्ताव आह्वान गर्ने, छनौट गर्ने र सापटी सहायता रकम उपलब्ध गराउने ।

- (घ) द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरत सापटी सहायता रकम लिएका व्यवसायी वा उद्यमीले दुई वर्ष वा सो भन्दा बढी समयदेखि आफ्नो उत्पादनमूलक उद्यम, व्यवसायलार्थ निरन्तरा दिएको वा पालिकाको उत्पादन क्षेत्र वा व्यवसायमा योगदान दिएका द्वन्द प्रभावित परिवारका व्यवसायी वा उद्यमीको सापटी सहायता रकमलाई अनुदानमा परिणत गर्नको लागि सिफारिश गर्ने,
- (ङ) गाउँपालिकामा उत्पादनमूलक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याएका उत्कृष्ट द्वन्द प्रभावित परिवारका उद्यमी, व्यवसायीहरूलाई छनौट गरी पुरस्कार दिने ।
- (च) स्थानीय तहले तोकेका द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम सम्बन्धि अन्य कार्यहरू गर्ने ।

१९. **समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार संयोजकको निर्देशनमा आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
- (२) बैठकमा कम्तिमा एकाउन्न प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ । बहुमतको निर्णलाई बैठकको निर्णय मानिनेछ ।
- (३) बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ । संयोजकको अनुपस्थितिमा उपस्थित मध्ये जेष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (४) बैठकमा प्रस्ताव उपरको निर्णय बहुमतबाट हुनेछ ।
- (५) बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आवश्यकता अनुसार समिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ७

अनुगमन र मुल्याङ्कन

२०. समितिले द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान अन्तरगत लगानी गरेका परियोजनाहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्नका लागि गाउँपालिकामा प्रचलित ऐन कानून बमोजिम गठन भएको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन समितिले गर्नेछ ।
२१. गाउँपालिकाले द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान अन्तरगत लगानी गरेका परियोजनाहरूको तेस्रो पक्ष मुल्याङ्कन तथा अनुगमनका लागि विज्ञ परामर्शदाता वा परामर्शदाता संस्थाहरूबाट अनुगमन र मुल्याङ्कन गराउन सक्नेछ ।
२२. विज्ञ परामर्शदाताद्वारा प्राप्त अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रतिवेदनको आधारमा समितिले आगामी मार्गको लागि कार्यक्रमहरू बनाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद -८

दण्ड र सजाय

२३. यस कार्यविधि बमोजिम प्रगति विवरण नबुझाउने द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमीलाई समितिले पहिलो पटकका लागि नैसिहत दिन सक्नेछ । पटक पटक समितिका आदेश उल्लंघन गरेमा समितिले त्यस्ता द्वन्द प्रभावित परिवार उद्यमी वा व्यवसायीलाई अनुदान प्रक्रियाबाट हटाउनेछ र थप ३ वर्ष सम्म अनुदान रकम प्राप्त गर्नका लागि अयोग्य मानिनेछ ।

परिच्छेद ७

विविध

२४. सहयोग गर्नुपर्ने : यो कार्यविधि बमोजिम पालिकाका द्वन्द प्रभावित परिवारहरूलाई स्वरोजगार बनाउनको लागि आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।
२५. व्याख्या गर्ने अधिकार: यस कार्यविधिमा भएका कुनै पनि व्यवस्था अस्पष्ट भएमा सोको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार कार्यपालिकामा रहनेछ ।
२६. बाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने : यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्चन आएका गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।
२७. शंशोधन गर्न सक्ने: कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार कार्यविधि शंशोधन गर्न सक्नेछ ।

परिवर्तन गाउँपालिका

अनुसूची -१

(दफा १० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रममा रुची अनुसार सहभागी हुने निवेदन फारमको ढाँचा

श्री अध्यक्ष ज्यू
द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समिति
परिवर्तन गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
रोल्पा

हालसालै खिचेको
पासपोर्ट साइजको
फोटो

मिति: .....

विषय : द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादनमूलक उद्यम/व्यवसायको लागि सापटी सहायता पाउँ ।

महोदय,

..... जिल्ला, ... पालिका ..... वडा ..... गाउँ/टोल बस्ने
वर्ष ..... को म निवेदक द्वन्द्व प्रभावित परिवारको प्रतिनिधित्व गर्ने र मेरो परिवारले/ मैले विगत .....
वर्षदेखि .....पेशा/व्यवसाय/उद्यम गर्दै आइरहेको छु (वा पेशा /व्यवसाय/उद्यम गर्नको लागि
इच्छुक रहेको छु) । यस ..... गाउँपालिकाबाट सञ्चालन गरेको द्वन्द्व प्रभावित परिवार उत्थान
कार्यक्रमबाट पालिकाभित्र उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय गरेर स्वरोजगार बन्न
चाहेकोले..... क्षेत्रमा उत्पादन गर्नको लागि इच्छुक रहकोले सोही बमोजिम प्रस्तावना
सहित तपशिलका कागजात संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदक

.....
.....

तपशिल

१. नागरीकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
२. द्वन्द्व प्रभावित परिवार भएको प्रमाणपत्र वा निस्सा
३. अनुबन्ध भए सोको प्रतिलिपि
४. परियोजना प्रस्तावना
५. वडा कार्यालयको सिफरिस
६. जग्गा धनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि
७. वडा अध्यक्षको रोहवरमा वडा सचिववाट काम तामेली भएको कम्तीमा ३ जना साक्षीको सर्जमित मुचुल्का
८. अन्य कागजपत्रहरु

अनुसूची २

(दफा १०, उपदफा (१) संग सम्बन्धीत)

(उत्पादनमूलक उद्यम वा व्यवसाय परियोजना गर्नको लागि प्रस्तावनामा खुलाउनुपर्ने विषयवस्तुहरु)

परियोजनाको शिर्षक सहित कभर पेज

पृष्ठभूमि (परिचय, उद्यम/व्यवसाय गर्न लागेको स्थान, भुगोल र सम्भावनाको परिचय आदि)

लक्ष्य

उद्देश्य

विधि तथा क्रियाकलापहरु

अनुमानित बजेट

द्वन्द्व प्रभावित परिवारले लगानी गर्ने बजेट र पालिकाबाट सापटी सहयोगको प्रतिशत

समयसिमा

पालिकाबाट प्राप्त सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नसक्ने आधारहरु

अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

निश्कर्ष

अनुसूची (आवश्यकता अनुसार)

अनुसुची ३
सम्झौता पत्रको ढाँचा

परिवर्तन गाउँपालिकाको चालु आ.व. .... को लागि स्विकृत द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अर्न्तगतको द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समितिको तर्फबाट ऐ.को संयोजक (प्रथम पक्ष) र रोल्पा जिल्ला परिवर्तन गाउँपालिका वडा नं. .... गाउँ/टोल बस्ने ..... बर्षको ..... को नाति/नातिनी..... को छोरा/छोरी ..... (द्वितीय पक्ष) तपशिलका शर्तनामाहरु पालाना गर्ने गरी करार सम्झौता गरी सहीछाप गरी एक/एक प्रति दियो/लियो ।

तपशिल

१. दोस्रो पक्षले पेश गरेको उत्पादनमूलक परियोजना प्रस्ताव बमोजिम उल्लेख भए अनुसारको क्रियाकलापमा मात्र प्राप्त सापटी सहायता रकम खर्च गर्नुपर्नेछ, सो बाहेक अन्य क्रियाकलापमा खर्च गर्न पाइने छैन ।
२. दोस्रो पक्षले परियोजना प्रस्ताव बमोजिमको उत्पादनमूलक व्यवसाय/उद्यम स्थापना गरी सोको १५ दिन भित्रमा प्रथम पक्षलाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।
३. दोस्रो पक्षले परियोजना प्रस्ताव बमोजिम गरिएको क्रियाकलाप तथा गतिविधि एवं समग्र परियोजनाको बारेमा कार्यविधीले तोके बमोजिमको मितिमा सापटी सहायता रकम फिर्ता नगरेसम्म प्रगति विवरण बुझाउनुपर्नेछ ।
४. दोस्रो पक्षले प्रस्ताव बमोजिमको परियोजना निर्माण गर्नको लागि गाउँपालिकाबाट प्राप्त गरेको सापटी सहायता रकम परियोजनाको निरन्तरता कायम रहेको अवस्थामा दुई बर्षपछि ..... किस्तामा ..... बर्ष भित्र सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
५. दोस्रो पक्षले माथी उल्लेखित परियोजना प्रस्ताव बमोजिम कार्य गरे बापत प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई रु. ....।- (अक्षररुपी ..... रुपैया मात्र) रकम पहिलो किस्तामा .....% र दोस्रो किस्तामा .....% गरेर उपलब्ध गराउनेछ ।
६. दोस्रो पक्षले प्रस्तावित परियोजना सम्पन्न गर्न नसकेमा वा निरन्तरता दिन नसकेमा यस सम्झौता अनुसार प्रथम पक्षबाट प्राप्त रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
७. अन्य कुराको हकमा प्रचलित ऐन कानून बमोजिम हुनेछ ।

प्रथम पक्ष

हस्ताक्षर .....

नाम: .....

संयोजक, द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समिति

परिवर्तन गाउँपालिकाको कार्यालय, पुतलाचौर, रोल्पा

कार्यालयको छाप

दोस्रो पक्ष

हस्ताक्षर: .....

नाम : .....

ठेगाना .....

दायाँ

बायाँ

साक्षि

हस्ताक्षर .....

नाम .....

पद :

कार्यालय: परिवर्तन गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, पुतलाचौर, रोल्पा ।

साक्षि

हस्ताक्षर: .....

नाम .....

उमेर

ठेगाना .....

अनुसुची ४
सम्भौता पत्रको ढाँचा
(प्रगती विवरणमा समेटनुपर्ने विषयवस्तुहरुको रूपरेखा)

परियोजनाको शिर्षक

परिचय

परियोजनाको लक्ष्य र उद्देश्य

हासिल गरिएका उपलब्धीहरु

समस्या र चुनौतीहरु (आवश्यक परेमा)

समस्या र चुनौतीसँग जुध्ने रणनीति

आगामी मार्ग

निश्कर्ष

अनुसुची - फोटोचित्र

आवश्यकता अनुसार अनुसुचीहरु

अनुसुची ३
सम्झौता पत्रको ढाँचा

परिवर्तन गाउँपालिकाको चालु आ.व. .... को लागि स्विकृत द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम अर्न्तगतको द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समितिको तर्फबाट ऐ.को संयोजक (प्रथम पक्ष) र रोल्पा जिल्ला परिवर्तन गाउँपालिका वडा नं. .... गाउँ/टोल बस्ने ..... वर्षको ..... को नाति/नातिनी..... को छोरा/छोरी ..... (द्वितीय पक्ष) तपशिलका शर्तनामाहरु पालाना गर्ने गरी करार सम्झौता गरी सहीछाप गरी एक/एक प्रति दियो/लियो ।

तपशिल

१. दोस्रो पक्षले पेश गरेको उत्पादनमूलक परियोजना प्रस्ताव बमोजिम उल्लेख भए अनुसारको क्रियाकलापमा मात्र प्राप्त सापटी सहायता रकम खर्च गर्नुपर्नेछ, सो बाहेक अन्य क्रियाकलापमा खर्च गर्न पाइने छैन ।
२. दोस्रो पक्षले परियोजना प्रस्ताव बमोजिमको उत्पादनमूलक व्यवसाय/उद्यम स्थापना गरी सोको १५ दिन भित्रमा प्रथम पक्षलाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।
३. दोस्रो पक्षले परियोजना प्रस्ताव बमोजिम गरिएको क्रियाकलाप तथा गतिविधि एवं समग्र परियोजनाको बारेमा कार्यविधीले तोके बमोजिमको मितिमा सापटी सहायता रकम फिर्ता नगरेसम्म प्रगति विवरण बुझाउनुपर्नेछ ।
४. दोस्रो पक्षले प्रस्ताव बमोजिमको परियोजना निर्माण गर्नको लागि गाउँपालिकाबाट प्राप्त गरेको सापटी सहायता रकम परियोजनाको निरन्तरता कायम रहेको अवस्थामा दुई वर्षपछि ..... किस्तामा ..... वर्ष भित्र सापटी सहायता रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
५. दोस्रो पक्षले माथी उल्लेखित परियोजना प्रस्ताव बमोजिम कार्य गरे बापत प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई रु. ....।- (अक्षररूपी ..... रुपैया मात्र) रकम पहिलो किस्तामा .....% र दोस्रो किस्तामा .....% गरेर उपलब्ध गराउनेछ ।
६. दोस्रो पक्षले प्रस्तावित परियोजना सम्पन्न गर्न नसकेमा वा निरन्तरता दिन नसकेमा यस सम्झौता अनुसार प्रथम पक्षबाट प्राप्त रकम फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
७. अन्य कुराको हकमा प्रचलित ऐन कानून बमोजिम हुनेछ ।

प्रथम पक्ष

हस्ताक्षर .....

नाम: .....

संयोजक, द्वन्द प्रभावित परिवार उत्थान कार्यक्रम समिति

परिवर्तन गाउँपालिकाको कार्यालय, पुतलाचौर, रोल्पा

कार्यालयको छाप

दोस्रो पक्ष

हस्ताक्षर: .....

नाम : .....

ठेगाना .....

दायाँ

बायाँ

साक्षि

हस्ताक्षर .....

नाम .....

पद :

कार्यालय: परिवर्तन गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, पुतलाचौर, रोल्पा ।

साक्षि

हस्ताक्षर: .....

नाम .....

उमेर

ठेगाना .....

अनुसुची ४
सम्भौता पत्रको ढाँचा
(प्रगती विवरणमा समेटनुपर्ने विषयवस्तुहरुको रूपरेखा)

परियोजनाको शिर्षक

परिचय

परियोजनाको लक्ष्य र उद्देश्य

हासिल गरिएका उपलब्धीहरु

समस्या र चुनौतीहरु (आवश्यक परेमा)

समस्या र चुनौतीसँग जुध्ने रणनीति

आगामी मार्ग

निश्कर्ष

अनुसुची - फोटोचित्र

आवश्यकता अनुसार अनुसुचीहरु

